УДК 336.71:330.322
DOI: https://doi.org/10.37734/2409-6873-2026-4-15

РЕСУРСНА БАЗА БАНКУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ

М. Г. МАРИЧ
кандидат економічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5400-0503

Анотація. Метою статті *є обґрунтування теоретико-прикладних засад формування та зміцнення ресурсної бази банку в сучасних умовах функціонування банківської системи.* ***Методика дослідження.*** *Для досягнення поставленої мети використано такі методи дослідження: логічного узагальнення та наукової абстракції, структурного аналізу, порівняльного аналізу, аналітичний метод.* ***Результати.*** *Досліджено сучасний стан ресурсної бази банків та визначено основні тенденції її формування. Обґрунтовано напрями зміцнення ресурсної бази банку на основі оптимізації структури та вартості залучених ресурсів, диверсифікації джерел фінансування, підвищення ролі депозитних ресурсів, забезпечення стабільності ресурсної бази та ефективного управління ризиками. Визначено ключові чинники, що впливають на достатність і стійкість ресурсного забезпечення банку, та запропоновано практичні заходи щодо підвищення ефективності формування і використання банківських ресурсів.* ***Практична значущість результатів дослідження*** *полягає в можливості застосування запропонованих теоретико-прикладних підходів для зміцнення ресурсної бази банку, підвищення його фінансової стійкості та забезпечення ефективності банківської діяльності.*

Ключові слова: *ресурсна база банку, банківські ресурси, депозитні ресурси, залучені кошти, структура ресурсної бази, фінансова стійкість, управління ресурсами, диверсифікація, банківська діяльність.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах функціонування банківської системи України питання формування, оцінювання та ефективного управління ресурсною базою банків набуває особливої актуальності. Ресурсна база є фундаментальною складовою діяльності банківської установи, оскільки саме її обсяг, структура, стабільність і вартість визначають можливості банку щодо здійснення активних операцій, забезпечення належного рівня ліквідності, підтримання платоспроможності та реалізації кредитно-інвестиційної політики. Ефективне управління ресурсами безпосередньо впливає на фінансову стійкість банку, його конкурентоспроможність і здатність протистояти негативним впливам зовнішнього середовища.

В умовах повномасштабної війни в Україні значно посилився вплив факторів, які формують ризики для стабільності банківської діяльності. Руйнування виробничої та фінансової інфраструктури, скорочення економічної активності в окремих регіонах, зміни доходів населення та підприємств, міграційні процеси, інфляційні тенденції, валютні коливання, зміна процентних ставок і підвищення загального рівня фінансових ризиків суттєво впливають на процес формування банківських ресурсів. За таких умов банки змушені оперативно адаптувати свою ресурсну політику до нових економічних реалій, забезпечуючи одночасно достатній обсяг фінансування, його прийнятну вартість та необхідний рівень стабільності.

Особливе значення у структурі ресурсної бази банків мають кошти клієнтів, насамперед депозити фізичних осіб та кошти суб'єктів господарювання. Стабільність депозитної бази значною мірою залежить від рівня довіри населення та бізнесу до банківської системи, процентної політики банків, інфляційних очікувань, рівня доходів економічних суб'єктів та загальної макроекономічної ситуації. Водночас у сучасних умовах важливим завданням банків є не лише залучення нових ресурсів, а й утримання вже сформованої клієнтської бази, забезпечення оптимального співвідношення між коротко- та довгостроковими ресурсами, а також мінімізація вартості залучення коштів.

Важливою складовою ресурсної бази виступає власний капітал банку, достатній рівень якого є необхідною умовою покриття потенційних збитків, підтримання довіри вкладників і кредиторів та забезпечення подальшого розвитку банківської установи. Водночас надмірна орієнтація на окремі джерела фінансування може підвищувати ризики ліквідності та залежність банку від кон'юнктури фінансового ринку. Тому одним із ключових завдань сучасного банківського менеджменту є забезпечення оптимальної структури ресурсної бази з урахуванням її диверсифікації, вартості,

© М. Г. Марич, 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

строковості, стабільності та рівня пов'язаних із нею ризиків.

Особливого значення ця проблема набуває для системно важливих банків, які відіграють провідну роль у забезпеченні стабільності банківського сектору, підтриманні безперервності платежів та фінансуванні економіки держави в умовах воєнного стану. Від стійкості їхньої ресурсної бази значною мірою залежить спроможність забезпечувати кредитування населення та підприємств, здійснювати розрахунково-касове обслуговування клієнтів, підтримувати функціонування фінансового ринку та брати участь у реалізації державних програм фінансової підтримки.

Зростання ризиків відтоку коштів, трансформація структури депозитної бази, зміна поведінки вкладників, необхідність дотримання нормативів ліквідності та достатності капіталу, а також посилення конкуренції між банками за стабільні джерела фінансування зумовлюють потребу у вдосконаленні механізмів управління ресурсною базою. Важливим напрямом такого управління є забезпечення відповідності між структурою залучених ресурсів і напрямами їх розміщення. Зокрема, банки мають враховувати строковість ресурсів, їхню вартість, можливість дострокового вилучення, валютну структуру та рівень ризику під час формування активного портфеля.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування, управління та зміцнення ресурсної бази банків є предметом значної уваги вітчизняних науковців. У сучасних дослідженнях ресурсна база розглядається не лише як сукупність власних, залучених і запозичених коштів банку, а як важливий чинник забезпечення його фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності та можливостей щодо здійснення активних операцій.

Теоретичні засади дослідження ресурсної бази банків закладені у працях В. Коваленко [4], яка досліджує ресурсний потенціал банків України, підходи до його оцінювання та напрями забезпечення достатності. Автор акцентує увагу на необхідності комплексного оцінювання ресурсного потенціалу з урахуванням потреб банку та умов його функціонування.

Важливий внесок у розвиток досліджень цієї проблематики зробили Я. Пушак та Н. Шевченко [9], які розглядають особливості формування та управління ресурсами банків у сучасних умовах. Науковці наголошують на впливі війни, економічної нестабільності, інфляції, низького рівня доходів населення та недостатнього розвитку фондового ринку на процес формування ресурсного потенціалу банків. Водночас автори підкреслюють необхідність постійного контролю за співвідношенням окремих елементів ресурсного потенціалу для забезпечення належного рівня дохідності банківської діяльності.

Окремий напрям сучасних досліджень становить проблема формування депозитної складової ресурсної бази. І. Соколовська [12] досліджує формування депозитних ресурсів у контексті забезпечення стійкості банківської системи. На основі статистичного аналізу автор визначає негативну тенденцію до скорочення частки довгострокових депозитів незалежно від валюти та сектору економіки. Особливу увагу приділено структурі депозитних ресурсів, їхній концентрації та потенційним ризикам для ліквідності банківської системи.

Питання взаємозв'язку ресурсної бази та ліквідності банківської установи розглядають І. Румик, А. Бойко та І. Шилько [11]. Дослідники наголошують на необхідності управління ресурсним потенціалом банків в умовах невизначеності та воєнного стану, приділяючи особливу увагу забезпеченню ліквідності та дотриманню встановлених нормативів. Це дозволяє розглядати ресурсну політику банку як важливу складову системи управління його фінансовою стійкістю.

Г. Куліш, В. Чепка та К. Щербак [6] досліджують особливості формування ресурсної бази банківських установ в умовах невизначеності. У роботі значна увага приділяється капіталу, депозитній політиці, валютній структурі депозитів, ліквідності та фінансовій стійкості банків. Автори акцентують увагу на необхідності адаптації механізмів формування ресурсів до нестабільного економічного середовища та посилення ризиків.

Сучасний інституційно-біхевіористичний підхід до дослідження фінансових ресурсів банків представлено у праці В. Зеленського [2]. Автор досліджує економічну сутність і класифікацію фінансових ресурсів банківських установ, акцентуючи увагу на ролі довіри, поведінки домогосподарств, депозитної бази та ліквідності. Такий підхід розширює традиційне розуміння ресурсної бази, оскільки враховує поведінкові чинники, які безпосередньо впливають на рішення клієнтів щодо розміщення коштів у банках.

Взаємозв'язок ресурсної політики та фінансової стійкості банківської установи досліджує Л. Крот [5]. Автор наголошує на важливості комплексного управління ресурсною базою як передумови забезпечення фінансової стійкості банківської системи України. Такий підхід передбачає узгодження процесів залучення, структурування та використання ресурсів із цілями підтримання стабільності банку.

Новітні дослідження Т. Гаврилко та А. Толстікової [1] присвячені специфіці формування ресурсної бази комерційних банків та чинникам, що визначають її структуру. Автори розглядають власний капітал, залучені та позикові ресурси як основні складові ресурсного забезпечення банку

та наголошують на їхньому значенні для ефективного функціонування і розвитку банківської установи.

Проблематика ефективності управління фінансовими ресурсами також досліджується К. Земсковим та О. Лисою [3], які пов'язують якість управління ресурсами банку з його прибутковістю та ефективністю діяльності. Науковці розглядають взаємозв'язок між ресурсами, активами, пасивами, власним капіталом і показниками рентабельності банківської установи.

Окремий аспект проблеми становлять дослідження фінансової стійкості банків. В. Рисін та А. Біда [10] розглядають чинники та особливості забезпечення фінансової стійкості банку, що дозволяє пов'язати якість ресурсного забезпечення із загальною стійкістю банківської установи.

Водночас аналіз сучасних наукових праць свідчить, що, незважаючи на значну кількість досліджень, недостатньо комплексно розглядається проблема одночасної оптимізації обсягу, структури, вартості, строковості та стабільності ресурсної бази банку в умовах воєнної економіки. Окремі дослідження зосереджуються переважно на депозитних ресурсах, інші – на капіталі, ліквідності або фінансовій стійкості. При цьому потребує подальшого розвитку комплексний підхід, який поєднував би управління власними, залученими та запозиченими ресурсами із завданнями мінімізації ризиків, оптимізації вартості фондування, підтримання ліквідності та забезпечення кредитної активності банків.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сучасного стану ресурсної бази банків України, визначення основних тенденцій та проблем її формування в умовах економічної нестабільності й невизначеності, а також обґрунтування напрямів її зміцнення та підвищення ефективності управління банківськими ресурсами.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких завдань: дослідити теоретичні підходи до визначення сутності та структури ресурсної бази банку; проаналізувати сучасні тенденції формування власних, залучених і запозичених ресурсів банків; визначити основні чинники, що впливають на обсяги та структуру ресурсної бази; оцінити роль депозитних ресурсів у забезпеченні фінансової стійкості та ліквідності банків; виявити основні проблеми управління ресурсами банків в умовах невизначеності; обґрунтувати пріоритетні напрями диверсифікації та зміцнення ресурсної бази банків України з урахуванням сучасних вимог до фінансової стійкості, ліквідності та прибутковості банківської діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Ресурсна база банку є фундаментальною основою його діяльності, оскільки саме обсяг, структура, стабільність та вартість залучених і власних ресурсів визначають можливості банківської установи щодо здійснення активних операцій, кредитування економіки, підтримання ліквідності та забезпечення фінансової стійкості. В умовах трансформації фінансового сектору України, воєнних ризиків, високої невизначеності, зміни поведінки вкладників та посилення вимог до капіталізації банків питання формування достатньої та диверсифікованої ресурсної бази набуває особливого значення.

У структурі ресурсної бази банку доцільно виділити три основні групи джерел: власний капітал, залучені кошти та запозичені ресурси. Власний капітал виконує насамперед захисну та регулятивну функції, формуючи фінансову основу для покриття можливих збитків і забезпечуючи виконання банком нормативних вимог. Залучені кошти, передусім кошти фізичних та юридичних осіб на поточних і строкових рахунках, є основним джерелом ресурсів для здійснення кредитних та інвестиційних операцій. Запозичені ресурси охоплюють міжбанківські кредити, рефінансування та інші інструменти залучення коштів на фінансовому ринку.

Особливістю сучасного стану ресурсної бази українських банків є необхідність одночасного вирішення двох завдань: забезпечення достатнього обсягу ресурсів для фінансування економіки та збереження високої ліквідності в умовах підвищених ризиків. Воєнні дії, міграційні процеси, скорочення ділової активності в окремих регіонах, пошкодження підприємств та інфраструктури безпосередньо впливають на обсяги та структуру банківських ресурсів. Водночас банківська система продемонструвала здатність

Таблиця 1

Типи ресурсів банку

Тип ресурсу	Джерела формування	Характеристика
Власні джерела	Статутний капітал, нерозподілений прибуток, резервні фонди	Стабільні, низький рівень ризику
Залучені кошти	Депозити фізичних і юридичних осіб	Масові, середній рівень ризику
Запозичені кошти	Банківські кредити, облігації, міжбанківські позики	Короткострокові, високі витрати/рівень ризику

Джерело: побудовано автором на основі даних [8]

адаптуватися до кризових умов шляхом підтримання ліквідності, розвитку дистанційних каналів обслуговування та підвищення якості управління ризиками [9, с. 40].

Важливим показником стану ресурсної бази є динаміка коштів клієнтів. Саме депозити населення та підприємств забезпечують банкам відносно стабільне джерело фондування. При цьому для оцінки якості ресурсної бази необхідно враховувати не тільки загальний обсяг депозитів, але й строковість, валютну структуру, концентрацію вкладників та вартість залучення таких коштів. Надмірна залежність від короткострокових ресурсів може створювати ризик ліквідності, оскільки банк змушений постійно поновлювати значну частину фондування.

З огляду на це одним із ключових напрямів зміцнення ресурсної бази є збільшення частки стабільних довгострокових ресурсів. Банкам доцільно стимулювати клієнтів до розміщення коштів на строкових депозитах шляхом використання диференційованих процентних ставок, програм лояльності та комплексного банківського обслуговування. Водночас підвищення вартості депозитного фонду повинно бути економічно обґрунтованим, оскільки надмірне збільшення процентних ставок може негативно вплинути на чисту процентну маржу та прибутковість банку [2, с. 436].

Окреме значення для зміцнення ресурсної бази має нарощування власного капіталу. Високий рівень капіталізації підвищує здатність банку протистояти несприятливим змінам ринкового середовища та покривати потенційні збитки. Основними джерелами збільшення власного капіталу можуть бути капіталізація прибутку, додаткові внески акціонерів, залучення стратегічних інвесторів та використання інших інструментів довгострокового фінансування. При цьому важливо забезпечувати відповідність темпів зростання капіталу темпам розширення активних операцій.

Важливим результатом дослідження є обґрунтування необхідності диверсифікації ресурсної бази. Надмірна концентрація ресурсів за одним джерелом підвищує залежність банку від поведінки окремої групи кредиторів або від ситуації на певному сегменті фінансового ринку. Тому оптимальна ресурсна політика повинна передбачати формування збалансованої структури фінансування за видами джерел, строками, валютами та категоріями вкладників [4, с. 92].

Диверсифікація має здійснюватися також у розрізі клієнтських сегментів. Залучення коштів фізичних осіб забезпечує значну кількість відносно невеликих джерел фінансування, тоді як кошти корпоративного сектору можуть характеризуватися більшими обсягами та водночас вищою концентрацією. Оптимальне співвідношення між цими джерелами дозволяє банку знизити ризик одночасного відтоку значного обсягу коштів.

Перспективним напрямом зміцнення ресурсної бази є цифровізація банківських послуг. Розвиток мобільного та дистанційного банкінгу дає змогу банкам не лише скорочувати операційні витрати, а й підвищувати доступність депозитних продуктів для клієнтів. У сучасних умовах клієнт дедалі більше орієнтується на швидкість відкриття рахунку, зручність управління коштами, прозорість умов та можливість отримання банківських послуг без відвідування відділення. Отже, цифрові канали стають важливим інструментом залучення та утримання ресурсів.

Не менш важливим фактором є довіра населення до банківської системи. Стабільність депозитної бази безпосередньо залежить від упевненості вкладників у здатності банку виконувати свої зобов'язання. Тому банки повинні приділяти особливу увагу прозорості діяльності, якості комунікації з клієнтами, захисту персональних даних та інформаційній безпеці. Підвищення довіри сприяє збільшенню строковості депозитів і зменшенню схильності клієнтів до дострокового вилучення коштів.

У сучасних умовах важливим елементом ресурсної політики є також управління валютною структурою пасивів. Значна частка валютних ресурсів може створювати додаткові валютні ризики, особливо якщо активи банку не мають відповідного валютного покриття. Тому структура ресурсної бази повинна відповідати структурі активів та валютним потребам клієнтів. Це дозволяє мінімізувати дисбаланси та підвищити стійкість банку до коливань валютного курсу [3].

Формування ресурсної бази банку є важливою складовою його діяльності, оскільки саме за рахунок залучених фінансових ресурсів забезпечується підтримання ліквідності, фінансової стійкості та виконання зобов’язань перед клієнтами і діловими партнерами. Банківські ресурси можуть надходити з різних джерел, а їх обсяг залежить від поточного фінансового стану установи та умов функціонування фінансового ринку. Управління ресурсним потенціалом банку має здійснюватися з урахуванням визначених стратегічних цілей, структури активів і пасивів, отриманих фінансових результатів, рівня ризиковості операцій, а також впливу макроекономічних, регуляторних і конкурентних факторів.

Банківський сектор України нині функціонує в умовах значної економічної та фінансової невизначеності. Серед основних чинників, які негативно впливають на формування та стабільність ресурсної бази банків, доцільно виокремити [6, с.142]:

– тривалий воєнний конфлікт та його економічні наслідки, які негативно відображаються

на діяльності фінансових установ, фінансовому стані підприємств, доходах населення та функціонуванні державного сектору;

– недостатній рівень монетизації економіки, який обмежує обсяг доступних грошових ресурсів і створює додаткові труднощі для розширення банківського кредитування;

– високі процентні ставки, що зумовлюють подорожчання фінансових ресурсів та одночасно стримують інвестиційний попит і ділову активність;

– зниження рівня довіри громадян до банківських установ, пов'язане з економічними кризами, нестабільністю та невизначеністю щодо майбутнього розвитку економіки;

– нестабільність державної економічної та регуляторної політики, яка ускладнює прогнозування фінансових показників і формування довгострокових планів банківських установ;

– послаблення національної валюти, що негативно впливає на реальні доходи клієнтів і водночас збільшує валютні ризики банків;

– недостатньо активне впровадження нових цифрових та інноваційних фінансових продуктів, що може послаблювати конкурентні позиції банків на ринку фінансових послуг.

Важливим питанням залишається ефективність рефінансування банківських установ у кризових умовах. Залучення ресурсів від Національного банку України покликане сприяти підтриманню необхідного рівня ліквідності банків, однак у разі погіршення їх фінансового стану можуть виникати труднощі з поверненням отриманих коштів. У минулі періоди окремі банки, які користувалися механізмами рефінансування, не змогли виконати свої зобов'язання у визначені строки, що в окремих випадках завершувалося їх неплатоспроможністю. Такі обставини також підвищували ризики неефективного або недобросовісного управління залученими фінансовими ресурсами.

Одним із суттєвих ризиків для банківської системи є валютна нестабільність. Знецінення національної валюти може погіршувати фінансовий стан позичальників та призводити до збільшення частки проблемних кредитів. Особливо актуальною ця проблема є для кредитів, номінованих в іноземній валюті, зокрема іпотечних. У випадку зниження доходів позичальників та одночасного зростання вартості обслуговування валютних зобов'язань збільшується ймовірність виникнення простроченої заборгованості. Крім того, валютні коливання впливають на вартість активів і зобов'язань банків, що зумовлює потребу в посиленні системи управління валютними ризиками та забезпеченні належного рівня капіталу.

Особливе місце серед факторів, які визначають умови формування ресурсної бази банків, займає облікова ставка Національного банку України. Її рівень впливає на загальну вартість грошей у фінансовій системі та визначає умови, за яких банки залучають і розміщують кошти. Підвищення облікової ставки, як правило, призводить до збільшення вартості залучення ресурсів. Це може спричиняти підвищення депозитних ставок та, відповідно, збільшення витрат банків на формування ресурсної бази. Одночасно дорожчають кредитні продукти, що зменшує доступність позикових коштів для населення та підприємств.

За умов економічної нестабільності та воєнних ризиків високий рівень процентних ставок створює додаткове навантаження на банківські установи. Зростання вартості фінансування може обмежувати можливості банків щодо активного кредитування економіки та здійснення інвестиційних операцій. Водночас надмірно висока вартість ресурсів може негативно впливати на співвідношення між доходами від активних операцій та витратами на залучення коштів [5].

Не менш важливою проблемою є нестабільність процентної політики. Значні зміни облікової ставки ускладнюють планування діяльності банків, оскільки фінансові установи змушені постійно адаптувати свої стратегії до нових умов грошово-кредитного ринку. Така ситуація підвищує невизначеність щодо майбутньої вартості ресурсів і може посилювати ризики ліквідності та процентні ризики.

Таким чином, формування стійкої ресурсної бази банків України залежить від широкого спектра економічних, фінансових і регуляторних чинників. Військові ризики, валютні коливання, рівень довіри населення, стан фінансового ринку та процентна політика центрального банку безпосередньо визначають можливості банків щодо залучення необхідного обсягу ресурсів. У цьому контексті облікова ставка НБУ виступає не лише інструментом реалізації грошово-кредитної політики, а й одним із визначальних факторів вартості банківських ресурсів, рівня кредитної активності та спроможності банків формувати достатню і стабільну ресурсну базу.

Коливання облікової ставки НБУ у 2021–2025 роках значно впливали на формування ресурсної бази банків України. Різке підвищення ставки у 2022–2023 роках зробило залучення депозитних та кредитних ресурсів більш дорогим для банків, що обмежило їхні можливості фінансувати кредитно-інвестиційну діяльність. Висока вартість грошей також сприяла зменшенню привабливості довгострокових депозитів для населення та бізнесу, що створювало ризики нестачі стабільних джерел ресурсів. Навіть після часткового пом'якшення монетарної політики у 2024 році та підвищення ставки у 2025 році до 15,3% банки залишаються у стані підвищеного ризику: коливання ставок ускладнюють планування ліквід-

Таблиця 2

Середня облікова ставка НБУ (2021–2025 рр.)

Рік	Середньорічна ставка (%)	Короткий опис тенденцій
2021	7,5	Поступове відновлення після пандемії COVID-19, перші прояви інфляційного тиску.
2022	18,8	Різке підвищення ставки у відповідь на економічні наслідки повномасштабного вторгнення, коливання від 10% до 25% у червні.
2023	20,9	Збереження жорсткої монетарної політики; помірне зниження ставки у другій половині року.
2024	13,7	Пом'якшення монетарної політики на тлі стабілізації рівня інфляції.
2025	15,3	Стабілізація облікової ставки на нейтральному рівні відповідно до оперативних даних НБУ.

Джерело: побудовано автором на основі даних [1]

ності, збільшують собівартість залучених коштів і впливають на вартість кредитних продуктів для клієнтів. Таким чином, політика облікової ставки стала одним із ключових чинників, що формують труднощі у стабільному формуванні ресурсної бази комерційних банків.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що ресурсна база є фундаментальною основою забезпечення стабільної діяльності банку, його ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та здатності здійснювати кредитно-інвестиційні операції. У сучасних умовах формування ресурсів банків відбувається під впливом значної кількості зовнішніх і внутрішніх чинників, серед яких особливого значення набувають макроекономічна нестабільність, воєнні ризики, інфляційні процеси, зміни процентних ставок, валютні коливання, рівень довіри клієнтів та загальна кон'юнктура фінансового ринку.

Встановлено, що основу ресурсної бази банків становлять кошти клієнтів, насамперед депозитні ресурси фізичних та юридичних осіб. Водночас надмірна концентрація ресурсів на окремих джерелах, значна частка короткострокових коштів та залежність від поведінки вкладників можуть посилювати ризики ліквідності й ускладнювати забезпечення довгострокового кредитування. Важливу роль у зміцненні ресурсної бази відіграє власний капітал банків, який виконує не лише захисну, а й регулятивну та стратегічну функції, створюючи можливості для розширення активних операцій і покриття потенційних збитків.

Одним із ключових напрямів зміцнення ресурсної бази є її диверсифікація, що передбачає оптимальне співвідношення власних, залучених і запозичених ресурсів за строками, вартістю, валютою та рівнем стабільності. При цьому управління ресурсами має бути орієнтоване не лише на максимізацію їх обсягу, а й на забезпечення оптимального співвідношення між вартістю залучення коштів, їх строковістю, ліквідністю та дохідністю активних операцій.

Перспективними напрямами зміцнення ресурсної бази банків є підвищення довіри населення та бізнесу до банківської системи, стимулювання довгострокових депозитів, нарощування власного капіталу, розширення спектра інструментів залучення ресурсів, удосконалення процентної політики та активніше використання цифрових технологій. Важливе значення також має розвиток сучасних каналів взаємодії з клієнтами, персоналізація депозитних продуктів та використання аналітичних інструментів для прогнозування поведінки вкладників.

Таким чином, зміцнення ресурсної бази банків України має розглядатися як комплексний процес, спрямований на забезпечення її достатності, стабільності, диверсифікованості та економічної ефективності. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню фінансової стійкості банків, розширенню їх кредитних можливостей та посиленню ролі банківської системи у відновленні економіки України.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі доцільно пов'язати з розробленням комплексної методики оцінювання достатності та якості ресурсної бази банку, визначенням оптимальної структури джерел фінансування, дослідженням впливу цифровізації на залучення ресурсів, а також моделюванням взаємозв'язку між структурою ресурсної бази, ліквідністю, ризиковістю та прибутковістю банківської діяльності. Особливо актуальним є дослідження механізмів формування довгострокових ресурсів банків у контексті післявоєнного відновлення економіки України.

Список використаних джерел

1. Гаврилко Т. О., Толстікова А. П. Ресурсна база комерційних банків: специфіка формування та фактори впливу. *Сталий розвиток економіки*. 2026. № 2(59). С. 779–784. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-105
2. Зеленський В. Економічна сутність та класифікація фінансових ресурсів банківських установ із позицій інституційно-біхевіористичного підходу. *Науковий вісник Полісся*. 2025. № 2(31). С. 434–444.
3. Земсков К., Лиса О. Управління фінансовими ресурсами банку з метою підвищення рентабельності його діяльності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-74
4. Коваленко В. Ресурсний потенціал банків України: методи оцінювання та напрями забезпечення його достатності. *Економічний дискурс*. 2016. № 1. С. 89–99.
5. Крот Л. М. Ресурсна політика банку як чинник забезпечення фінансової стійкості. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 30. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20702618
6. Куліш Г. П., Чепка В. В., Щербак К. В. Формування ресурсної бази банківських установ в умовах невизначеності. *Економічні горизонти*. 2025. № 2(31). С. 136–146. DOI: https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(31).2025.330818
7. Маслій Н. Д., Руснак І. С. Управління ресурсною базою банків в умовах інтеграції. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи*: зб. матеріалів ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 травня 2016 р. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2016. С. 187–190.
8. Непша А. О., Короленко Р. В. Особливості формування ресурсної бази комерційного банку. *Економіка та суспільство*. 2025. № 79. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-138
9. Пушак Я. Я., Шевченко Н. В. Особливості формування та управління ресурсами банків в сучасних умовах. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 3(69). С. 36–40. DOI: https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-3(69)-36-40
10. Рисін В. В., Біда А. П. Фінансова стійкість банку: чинники та особливості забезпечення. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2021.3.1
11. Румик І. І., Бойко А. С., Шилько І. О. Особливості формування ресурсного потенціалу і забезпечення ліквідності банківських установ в умовах невизначеності. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. Вип. 4(76). С. 11–21. DOI: https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-76-11-21
12. Соколовська І. П. Формування депозитних ресурсів у контексті забезпечення стійкості банківської системи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-123

REFERENCES

1. Havrylko, T. O., & Tolstikova, A. P. (2026). Resursna baza komertsiinykh bankiv: spetsyfika formuvannia ta faktory vplyvu [Resource base of commercial banks: specifics of formation and factors of influence]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of Economy*, No. 2(59), pp. 779–784. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-105 [in Ukrainian].
2. Zelenskyi, V. (2025). Ekonomichna sutnist ta klasyfikatsiia finansovykh resursiv bankivskykh ustanov iz pozytsii instytutsiino-bikheviorystychnoho pidkhodu [Economic essence and classification of financial resources of banking institutions from the institutional-behavioral approach]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissya*, No. 2(31), pp. 434–444. [in Ukrainian].
3. Zemskov, K., & Lysa, O. (2024). Upravlinnia finansovymy resursamy banku z metoiu pidvyshchennia rentabelnosti yoho diialnosti [Management of bank financial resources to increase the profitability of its activities]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, No. 68. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-74 [in Ukrainian].
4. Kovalenko, V. (2016). Resursnyi potentsial bankiv Ukrainy: metody otsiniuvannia ta napriamy zabezpechennia yoho dostatnosti [Resource potential of Ukrainian banks: assessment methods and directions for ensuring its sufficiency]. *Ekonomichnyi dyskurs – Economic Discourse*, No. 1, pp. 89–99. [in Ukrainian].
5. Krot, L. M. (2026). Resursna polityka banku yak chynnyk zabezpechennia finansovoi stiikosti [Bank resource policy as a factor in ensuring financial stability]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii – Achievements of Economics: Prospects and Innovations*, No. 30. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20702618 [in Ukrainian].
6. Kulish, H. P., Chepka, V. V., & Shcherbak, K. V. (2025). Formuvannia resursnoi bazy bankivskykh ustanov v umovakh nevyznachenosti [Formation of the resource base of banking institutions under conditions of uncertainty]. *Ekonomichni horyzonty – Economic Horizons*, No. 2(31), pp. 136–146. DOI: https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(31).2025.330818 [in Ukrainian].
7. Maslii, N. D., & Rusnak, I. S. (2016). Upravlinnia resursnoiu bazoiu bankiv v umovakh intehratsii [Management of banks' resource base under conditions of integration]. *Finansovi aspekty rozvytku derzhavy, rehioniv ta subiektiv hospodariuvannia: suchasnyi stan ta perspektyvy – Financial Aspects of Development of the State, Regions and Economic Entities: Current State and Prospects*: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference, May 27–28, 2016, Odesa: Odesa I. I. Mechnikov National University, pp. 187–190. [in Ukrainian].
8. Nepsha, A. O., & Korolenko, R. V. (2025). Osoblyvosti formuvannia resursnoi bazy komertsiinoho banku [Features of the formation of the resource base of a commercial bank]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, No. 79. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-138 [in Ukrainian].

9. Pushak, Ya. Ya., & Shevchenko, N. V. (2022). Osoblyvosti formuvannia ta upravlinnia resursamy bankiv v suchasnykh umovakh [Features of formation and management of bank resources in modern conditions]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of Donbas*, No. 3(69), pp. 36–40. DOI: https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-3(69)-36-40 [in Ukrainian].

10. Rysin, V. V., & Bida, A. P. (2021). Finansova stiikist banku: chynnyky ta osoblyvosti zabezpechennia [Financial stability of a bank: factors and features of ensuring]. *Efektyvna ekonomika – Efficient Economy*, No. 3. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2021.3.1 [in Ukrainian].

11. Rumyk, I. I., Boiko, A. S., & Shylko, I. O. (2024). Osoblyvosti formuvannia resursnoho potentsialu i zabezpechennia likvidnosti bankivskykh ustanov v umovakh nevyznachenosti [Features of resource potential formation and ensuring liquidity of banking institutions under conditions of uncertainty]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK» – Scientific Notes of KROK University*, No. 4(76), pp. 11–21. DOI: https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-76-11-21 [in Ukrainian].

12. Sokolovska, I. P. (2024). Formuvannia depozytnykh resursiv u konteksti zabezpechennia stiikosti bankivskoi systemy [Formation of deposit resources in the context of ensuring the stability of the banking system]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, No. 63. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-123 [in Ukrainian].

Maksym Marych**, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University.* ***Bank resource base: current state and ways of strengthening.

***Annotation. The purpose** of the article is to substantiate the theoretical and applied foundations of the formation, management and strengthening of a bank's resource base under modern conditions. The study focuses on factors affecting the volume, structure, stability and cost of banking resources and approaches to improving their formation and utilization. **Research methodology.** The research uses logical generalization, scientific abstraction, structural and comparative analysis, systematization, analytical methods and scientific synthesis. These methods make it possible to identify the main components of a bank's resource base, relationships between them and factors influencing resource stability. **Results.** The study analyzes the structure and main trends in the formation of banks' resource bases under economic uncertainty and increased financial risks. The main sources of resources are considered, including equity capital, customer deposits, interbank financing and other borrowed funds. Particular attention is paid to deposits as an important source of stable funding. Factors affecting deposit stability include public confidence, interest rates, inflation, income levels, liquidity conditions and the macroeconomic environment. The need to optimize the resource structure through diversification, cost efficiency, stability and risk minimization is substantiated. The importance of balancing the maturity, cost and reliability of attracted resources with the terms and profitability of their placement is emphasized. **Practical significance.** The proposed approaches can improve resource management efficiency, strengthen banks' financial stability and liquidity, reduce dependence on individual funding sources and increase resilience to financial shocks. Their implementation can contribute to forming a stable and diversified resource base and support sustainable lending and further banking development.*

***Keywords:** bank resource base, banking resources, deposit resources, attracted funds, bank capital, resource structure, financial stability, liquidity, resource management, funding diversification, banking system, risk management.*

Дата надходження статті: 15.09.2026
Дата прийняття статті до публікації: 13.10.2026
Дата публікації статті: 13.11.2026